

מכתב הגנה לאלמנה ירושלמי (התורה) 12

ההקשבה של האיש והאישה זה לזה, השותפות והעידוד, בונים לאט לאט את הקשר בעמק, האחדות, האידיאלי בין בני הזוג. מתוך האמונה וההכרה באחדות האלוהית, בהשראת השכינה השרייה בקרבנו, נבנה הבניין הערירי, האצילי והעמוק הזה.

אי אפשר לתאר את עומק הקשר ועומק האהבה הנבנים בדרך הזאת אחרי שנות נישואין רבות. כיוון שיסוד הקשר שבין האיש לאישה איננו קשר חיצוני, אלא יסודו באחדות האלוהית, בתוכנה האחדותית האידיאלית שבועה בהם, הקשר והאהבה שיוצאים אל הפועל עם השנים הם לאין ערוך גדולים יותר מכל החלומות ומכל השינויות שבני הזוג חלמו עליהם בזמן החתונה, וגם המשברים הניצבים בדרך ואי החסכמה בכל מיני נושאים, הינם שותפים בהתבררותם ובהופעתם של סדרה עמוקה וגדולה זו, בקשר ובאהבה שביניהם.

כך הופכים האיש והאישה להיות תבנית לבנין של טהרה, אצילות ואהבה, שהיא הביטוי של קידוש השם היותר עמוק שסופיע בתוך החיים שלנו, כפי שעוד נרחיב לבאר את הדברים בעזרת ד' בהמשך.

לבינה כנייה 82

11

מלא גדול קיים בחיננו, והוא שיסוד החיים - האחדות האלוהית- האידיאלית, היא יסוד הקשר הפנימי שבין איש לאישה. מתוך כך, כל מציאות חיהם יכולה להיות הבנת של אידיאל אלוהי טהור, אצילי וקדוש - "שכינה ביניהם".

זהו חידוש גדול, שאינו נמצא בשום מקום אחר בבריאה, וזלתי באיש ואישה, שממקור השראת השכינה האלוהית המופיעה על עם ישראל, נמשכת השראת השכינה על בניין הבית הפרטי, על הקשר והאהבה שבין איש לאישה, והיא נותנת ערך אידיאלי, מדומם, קדוש וטהור לכל חיננו. ממקור תורת אלקים חיים, כל מציאות החיים בבית, הפשוטה והנורמלית, ותוכנה גם הטיפולי בילדים וגידולם, מקבלת ערך חדש, בחיותה נובעת ומתוהה ביטוי חי לחיים האלוהיים שבקרבנו.

בדור המיוחד שלנו, כשהולך חוזר ומופיע בנו כוח החיים הטהור והאידיאלי, ואנו חוזרים לארץ ישראל, ארץ החיים, החלטה ומתבררת אמת גדולה ופנימית זו קמעה קמעה. שנוכה בעזרת ד' לבניין גדול של טהרה, ולהפעלה של השכינה, שתופיע עלינו בבניין חיננו הכלליים והפרטיים בכל מילואם, הקפס ועוזו נבחרתם, ובכל קדושתם וטהרתם.

לבינה כנייה - לבינה כנייה

13

ג) ירושלים. השם הקדמון של העיר ירושלים הוא 'שלים' - 'ומלכי זךק מלך שלם' (בראשית יד, יח) ותרנגם האונקלוס 'מלכא דירושלם'. זאת אומרת עיר השלמות והשלום. החוספה ירו' נוספה על ידי אברהם. וכך דברי המדרש בראשית רבה (פרשת טו, ז)

"ויקרא אברהם שם המקום ההוא ה' ירעה' (בראשית כב, יד) שם קרא אותו שלם שנאמר 'ומלכי זךק מלך שלם' (שם יד, יח). אמר הקב"ה אם קורא אני אותו יראה כשם שקרא אותו אברהם, שם אדם צדיק מתרעם, ואם קורא אני אותו שלם אברהם אדם צדיק מתרעם, אלא הריני קורא אותו ירושלים כמו שקראו שניהם יראה שלם - ירושלים".

ממדרש זה אנו למדים שקביעת השם 'שלים' נעשה על ידי שם. אבל אברהם ראה עיר זאת באספקלריה של עבודת האדם לבוראו, וראה את המקום כמקום 'יראה', כי זוהי חישלמותי האמיתית, ולא 'שלים' שאינו מביע עניין זה, וכן משמע ממדרש איכה (וכ ג) "הבת ירושלים. הבת שהיא יריאה ומושלמת לי, אמר ר' יצחק: אמר הקב"ה כשאת יריאה את מושלמת לי". בין לפי תפיסת שם, ובין לפי ראיית אברהם העיר מעינית את מצב השלמות והשלום, לכן הגורם שמתח ושלמות לזוג, פועל את הפעולה המפכילה לבניית חורבה אחת מחורבות ירושלים, "כאילו בנה אחת מחורבות ירושלים".

אשר הובא מפי רבינו

14

ג) ירושלים. גם 'ירושלים' טסמלת את מצב האחדות בבריאה - "ירושלם הגבוה קעיר ששפורה לה יחדיו (תהילים קכב, ג) - שעושה את כל ישראל חברים" (ירושלמי תנינה ג).

והורבן ירושלים בא על ידי פיוד, על ידי ישאת חונם' נחרב הבית השני נשני נחם, לכן המשמח וגורם לאחדות בין תחתן והכלה, זה כאילו בנה חורבה מחורבות ירושלים.

הובא מפי רבינו

17

ירושלים

נהגו שעומדים החתן והכלה תחת החופה כשפניהם לירושלים. כמו כן נוהגים, שחתן החופה שובר החתן כוס. לפני כן אומר הוא את פסוקי השבועה שבתהילים:

אם אשפנתך ירושלם השפח מיני! תדבק לשוני לחכי אם לא אשפךי. אם לא אשפך את ירושלם על ראש שמתני.

בזאת מתעלים מן הממר החבתי אל ממד הנצח. "נצח ישראל" ש"לא ישקר". "וכו שכינה ביניהם". השכינה היא הנצח שבחיי ישראל. "והנצח זו ירושלים".

יש המסבירים את מנהג שכירת הכוס, כחנינת ביטוי

לחחושה שלמרות השמחה איננו יכולים לשכות את ירושלים, ובשיא שמחתנו "פינה חמה וקדושה בלב לנו לירושלים". יודעים אנו גם כיום חחושת השלמות האישית, שהמציאות - כל עוד לא נבנתה ירושלים - איננה שלמה, יש בה צדידי שירבו.

הסבר זה - אינו מלא. כי מלשון הפסוק, "אעלה את ירושלים על ראש שמחתך", משמע שלא רק שעל אף שמחתי ואזכור את ירושלים, כי אם שירושלים היא מקור שמחתי וגולה כותרתה. היא עטרה שמחתי - תמצית השמחה ותכליתה. "ראש" מציין את האידיאה היסודית שהכל מפרט אותה - התכלית. "ראש שמחתי" פיודשו - תכלית שמחתי. כל שמחתי נובעת מן האידיאה הירושלמית ומגורסת למען ירושלים. היא פרט מעניינה. "כל המשמח חתן וכלה כאילו בנה חורבה מחורבות ירושלים".

אית. לבינה כנייה

15

שי חוקרה לרעיה - ירושלים שלזהב. "אומה טובה וקדושה, היא מורשת אמהות טובות. - - - - - הטובה הקדושה צריכה הכנה מצד קדושת האם. - - - - - "ירושלים דזהבא", ירושלים של-זהב, שנתן רבי-עקיבא כמתנת-הוקרה לנות-ביתו (שבת ביט, א), באה ללמד שהרגשת הטהר והפאר של האמהות בישראל, צריכה להיות קשורה עם מרכז הקדושה הכללית של האומה, עם ירושלים-עיר-הקודש, שהיא היא מרכז חיי האומה וארצה, הדרה ותפארתה" (עפ"י "שיו אי"ה).

לבינה כנייה 82

16

וכשניגוש זוג לבנות את ביתו, באה החברה לא רק לשמוח בשמחתו, כי אם גם לומר 'ילדך, אני מאמינה בכך. ואחם אל תשכחוני, היו נאמנים לי - להמשך דודותי". זה מה שנתון את הרצינות והוד-הרוממות שבמעמד.

יש בבניית הבית להורים את האדם לגבהים, לאידיאלים, לתכלית שלו במציאות. "לא טוב היות האדם לבדו", והטוב שיכול לצאת בשניים גדול לאין ערוך מן הטוב שבפרט לבדו. אך בוגיות ישנה גם סכנה. הנטייה הביחית הפרטית יש ואוסמת חלונות ופתחים אל המציאות הכללית. במעמד החתונה סימן

דרך ורמו לכני הזוג: הונויות האישיות שלכם היא אמנם הנפלא שבמאורעות חייכם, אך אל תשכחו שאת מלא ערכו הוא מקבל דווקא מצד היותו במסגרת הכלל, בהמשך ענינו של הכלל - מתוך הכלל ולמען הכלל. דברים אלו נכונים בכל תורה תרבותית, לאו דווקא יהודית. אך אם בכל תורה מתעלה הבית כמה שאינו סגור לפרטיותו האישית-משפחתית בלבד, על אחת כמה וכמה כשבאים "לבנות בית נאמן בישראל".

אית. לבינה כנייה - סבר הכנה לבינה כנייה

אשר הובא מפי רבינו

19

ירושלים, בירת האומה. קדושת-המלכות ומלכות-הקדושה. אחדות כל הרוחיות, כל הוד העבר וכל גאון העתיד. אחדות והתעלות התול אל הקודש. "עיר שחבורה לה יהודיו" - "היכא דנשקי ארעא ורקיעא אהרדי" - "עלצח". באחוזיה קרא הנביא: "וכדתי לך חסד ועזרתיך אהבת כללוהתיך לכתך אחרי במדבר בארץ לא ורועה". ירושלים זאת כנסת-ישראל - על ראש שמחתי.

א

ג. - גמר טען גילגל
 מע לא אלהים יושלל ויחלל ויחלל ויחלל - נחזון ?
 21

22

כאשר אנו תחת החופה. כאשר הקירושין שורים
 עלינו ובנו, שיר השירים בנשמה וקדושת ירושלים
 כהזון הרוח ובמשאת הנפש, או צלצלי שמע הנה
 נגשים לנו בנחת הנבואה:

"פה אָמר ד'
 עוד יִשְׁמַע בְּמִקוֹם הַזֶּה
 אֲשֶׁר אָתָּם אִמְרִים חָבֵב הוּא מֵאֵין אֲנִים וּמֵאֵין בְּהִקָּה
 בְּעֵבֶר; וְהִיחָה וּבְקִצּוֹת יְרוּשָׁלַם
 כְּנִשְׁמוֹת מֵאֵין אֲנִים וּמֵאֵין יוֹשֵׁב וּמֵאֵין בְּהִקָּה.
 קוֹל שְׁשׁוֹן וְקוֹל שְׂמִיחָה קוֹל חֲתָן וְקוֹל כְּלָה
 קוֹל אִמְרִים הוֹדוּ אֵת ד' צְבָאוֹת
 כִּי טוֹב ד' כִּי לְעוֹלָם חֲסִדוֹ
 מִבְּאֵים הוֹדָה בֵּית ד'
 כִּי אֲשִׁיב אֵת שְׂכֻת הָאָרֶץ בְּבִרְאשׁוֹן אָמַר ד'." 10

והטוהר והתם הניכס אלינו מן הזוג הרענן מבטיח
 לנו את עין רד העתיד ההולך ומשחזר את כל סגולות
 העבר. ואנו אומרים

מִהָרָה ד' אֱלֹהֵינוּ
 יִשְׁמַע כְּעֵרֵי יְהוּדָה וּבְחֻצוֹת יְרוּשָׁלַם
 קוֹל שְׁשׁוֹן וְקוֹל שְׂמִיחָה
 קוֹל חֲתָן וְקוֹל כְּלָה
 קוֹל מִצְהָלוֹת חֲתָנִים מִחוּפְתָם וְנִעְרִים מִמִּשְׁתָּה
 נְגִינָתָם.
 בְּרוּךְ אַתָּה ד'
 מִשְׁמַח חֲתָן עִם הַכְּלָה." 20

אֵינִי אֶלְטֵן לְךָ - ס' י"א

ברכה המישיח - "שוש תשיש ותגל העקרה בקיבוץ
 בניה לתוכה בשמחה. ברוך וכו' משמח ציון בבניה"
 "רני עקרה לא ילדה". כל זמן היות ישראל בגלות,
 נשמת האומה עצורה מלבטא את כל מכמניה, מגועה
 מלהפייע את כל כוחות חייה הפנימיים - עקרה. אמנם
 כאן, כאשר בית נוסף הולך ונבנה בישראל והנה הולכים
 ומתקבצים כוחות חיים חדשים, נשמות-חדשות,
 הקרואות להופיע בעולם מגוף-אצור-הנשמות"
 ולהצטרף למפעל-ההודות של החיים הישראליים, או
 כוח החיים של האומה הולך בזאת צעד נוסף ליציאתו
 לפרעל. ונרשאים אנו עיגנו, עם "בניין חרבה מחורבות
 ירושלים", לקיבוץ הכוחות כולם לציון.

"קיבוץ בניה לתוכה" - לא רק ממשית, אלא גם
 רוחנית. כאשר התודעה של האחריות הכללית תחזור
 ללבבות ותוציא אותן מגלות גסות התענינותן
 בפרטיותן ותביא אותן "לעסוק בבניין האומה ברוחו
 האיתן, למען טובת האומה והתפארת עזה, הצלתה מתוך
 המהפכה, והרמת קרנה ככבוד" - כאשר "בך יתסו
 עיני עמי" - "ואין עני אלא ברעה" ונבנתה עיר על
 תלה". בואה תופיע ברכת שמחת בניין-ציון בבניה, ובה
 משמח ד' את ציון.

מתוך כל האיראליהות הזאת תבוא שמחת הרעים
 האהובים. כי "ואהבת לרעך כמוך" עניין אחד הוא עם
 אהבת-ד', ואין לך רעות כרעות איש ואשתו: "כי ד'
 העיר פינך ובין אשת נעוּך... והיא תִּקְרָךְ וְאִשְׁתְּךָ
 כְּרִיחָךְ". והולכים הזומים משמחת אהבת-ד' -
 הכליח" לשמחת אהבת המשפחה הפרטית, וישוכו,
 בחילופי הקולות הערכיים, מתוך אהבת המשפחה
 לאהבת ד', "והיו אהבה הטהורה הטבעית, והאהבה
 הלאומית הנאורה, והאהבה האלהית הקדושה ומלאה
 הוד, ערוכות במערכה, "כמגדל דוד בנוי להלפיות". 30

אֵינִי אֶלְטֵן לְךָ =

22

חתן וכלה צריכים לבנות ביתם על יסודות עולם הנצח, כי או יש עיקר לביתם. וכיום
 שמחת לבם עליהם לעלות את ירושלים על ראש שמחתם. ואמרו חכמינו (ברכות נח)
 "יהנצח" - ירושלים. אמנם אין מקרא יוצא מידי פשוטו, שעליהם לזכור שירושלים
 מושפלת - ותפקידם לבוא ולבנותה!!!

הַיּוֹב מֵאֵין חֲנִיָּה 23